

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor
Negyed évre 2 kor
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetők jutányosan számíttatnak.

Nyilttér petitaóra 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
DÉKÁNY MIHALY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajdoszerkesztő:
STRAUSZ SÁNDOR.

Bajainkról.

A legtöbb ember panaszkodik az életre. Nehéznek találja azt és úgy hiszi, hogy soha ilyen rosszul dolga nem ment. Ezt mondja a gazda, ezt az iparos, a földbirtokos és a napszámos, a hivatalnok és katona egyaránt. De ha az ember külön-külön beszél velők, mindenki olyanban keresi baja kuforrását, a mitől a másik helyzetének javulását várja. A földbirtokos, gazda azt kívánja, hogy sok termése és a termésnek nagy ára legyen, a hivatalnok és katona azon panaszkodik, hogy az élet drága; de ha a gazda panaszkodik, hogy a ruha meg a gazdasági szerek sokba kerülnek, az iparos baja éppen az, hogy nem fizetik meg azokat eléggé jól. — Sokan szidják a vasutat is, mint bajaik kuforrását; pedig ha az nem lenne, három annyit kellene költeni fuvarra, minek következménye az lenne, hogy a gazda még úgy sem tudná eladni gabonáját, mert a legalkalmasabb időben piacra sem vihetné, a mesterember szükségleteit szerezne be drágábban és a fogyasztó osztály (milyen a hivatalnok, katona stb.) nem élvezné azt az egyenletes árt, melyen most szükségleteit beszerezheti, mert bizony régebben csak a kenyér ára is ötszörösen emelkedett, ha rossz termés volt, de most a világ úgy összekötötteben van egymással, hogy az igaz, hogy valami jó árak nem keletkezhetnek, de az is bizonyos, hogy a drágaságnak is határ van szabva. Mert be vagyunk vonva a nemzetközi versenybe, mert nem mi szabjuk meg az árucikkek árát — nálunk sem, hanem az egész művelt világon képződik az, mert most már nem egy országtól lüggnek az életfeltételek és életviszonyok, hanem a nemzetközi versenyből képződnek azok, amelyek ellen hiába küzd egyes ember, vagy egyes ország is; azokhoz alkalmazkodni kell és az fog leginkább boldogulni, aki úgy abban, amit előállít, mint abban, amit vásárol, a leggyorsabban és legteljesebben alkalmazkodik a versenyképesség feltételeihez.

Alkalmazkodnunk kell mindenben azokhoz az életfeltételekhez, melyek közt megélnek és virágoznak az európai nemzetek; — és fájdalom mi most ebben az állapotban vagyunk — ha eltanuljuk tőlük a fényűzést, a költsékezt; bebocsátjuk őket hozzánk, hogy gyenge földmivelésünkkel és iparunkkal versenyezzenek, de nem tanuljuk meg tőlük, hogy miképp élnek és dolgoznak. Mert az egyszemélyes akkor okvetlenül megbomlik, ha úgy költsékeztünk, mint azok, kik többet tudnak szerezni és jobban tudnak takarékoskodni, mint mi, akkor okvetlenül tönkre kell mennünk.

De ahhoz, hogy a legtöbb európai nemzet él és dolgozik, szükséges a gyermekkorban hozzászokni. Az iskolában és a műhelyben kell hozzá edződni ahhoz a ta-

karékossághoz és szorgalomhoz, amire most szükség van, hogy az ember fentarthassa magát. A régi jó időkben a jobbágy végezte az ur dolgát, megrendelésre, bizonyosra dolgozott a mesterember, félig gazdaságból, félig választásból élt a tisztviselő; azután magunk szabtuk meg az életmódot, az árakat; kényelmes, csendes élet volt az, igen nagyon erőlködni nem kellett. De ez olyan visszavonhatatlanul elmúlt, mint a boldog gyermek — vagy ifjúkor. Hányszor visszaemlékezik az ember azokra a boldog időkre, mikor, mint a mező lilioma nem kellett ruháról gondoskodnia, mikor nem sokat törődött az étellel, mert könnyű volt élni. De a férfi nem tehet úgy, mint a gyermek, meg az ifjú. Neki az étellel kell győznie, a családfenntartásról kell gondoskodnia, nem lehet a régi költségek mulatságokba vagy időpazarló tétlenségbe merülnie. Pedig olykor szive visszavág, de azután megmondja, hogy ez lehetetlen, s hogy bár küzdelmes a férfi élete, mégis nagy örömei vannak annak, — látván fáradságos munkájának eredményét, családja anyagi és szellemi gyarapodásában.

Ehhez a változáshoz hozzá kell szokni nekünk mint nemzet is. Mi is a férfiévek küzdelmeit éljük most. A férfi is küzd — akár a gazda, akár mesterember, akár hivatalnok — legelőször azért, hogy állást teremtsen magának, azután azért, hogy azt a versenyben megtartsa, gyarapítsa, e miatt éjtel, napot összeszte, sok élvezetet meglagad magától, ebben a helyzetben van most nemzetünk is. Nem a verseny kerülése, de az arra való képesség megszerzése tehát a feladatunk.

K Ü L Ö N F É L E K.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Szavcsuk József csáktornyai áll. polg. iskolai tanítót, okleveles középiskolai tanárt az aradi róm. kath. főgimnáziumhoz rendes tanárrá nevezte ki.

— **Kitüntetett községi jegyző.** Kornfeind Nándor Drávavásárhely nagyközségi jegyző ez évben töltötte be jegyzői működésének negyvenedik esztendejét. Negyven esztendő a nemzetek történetében is számottevő idő, hát még egy ember életében, különösen, — ha e hosszú időt kizárólag egy cél szolgálatában községe anyagi, és szellemi ügyeinek az előbbre vitele, gyarapítása és boldogítása érdekeinek a szolgálatában tölti az ember. Mily nyugodtan és megelégedetten tekint vissza elmúlt életnapjaira és munkájára az, aki köteleességét és hivatalát nemcsak lelkiismeretesen és közmegelégedésre látta el, hanem ügybuzgalmával hatóságainak a teljes elismerését is sikerült mindenkori kivívnia. Negyven évi fáradságos munka után ő is le teszi a pennát. Beadta nyugdíjazási kérvényét, hogy hátralevő napjait

békében és a jól megérdemelt nyugalomban tölthesse el. A nyugalomba vonuló és közszeretettel álló jegyzőtől folyó hó 3-án bucsúztak el testületileg a járásbeli jegyző társai Csáktornyan a főszoigabirói hivatalban, mely alkalommal a jegyzői kar, a járási tisztviselők és Filipics Lajos országgyűlési képviselő jelenlétében Kolbenschlag Béla főszoigabiró szép beszéd kíséretében 40 éves szolgálati érdem és az emlékérem adományozásáról szóló oklevelet adott át a nyugalomba vonuló jegyzőnek. Az emlékérem adományozása mindenkit meglepett, mert annak a kieszközlését a főszoigabiró előre senkinek sem árulta el. A megható szép jelenet után a járási jegyzői kar és a járási tisztviselők, élükön a főszoigabiróval a Zrinyi nagy vendéglőben közös ebédre jöttek össze az ünnepeit tiszteletére.

— **Az iskolai év kezdete.** A csáktornyai áll. tanítóképzőintézetbe a folyó évre felvételt 120 növendék; még pedig az I. évfolyamba 34, a II. évfolyamba 29, a III. évfolyamba 27, a IV. évfolyamba 30. A f. hó 4-én tartott beiratkozáskor megjelent 117 növendék. 5-én d. e. 9 órakor volt a Veni-Saucte, s utána az iskolai év ünnepegyes megnyitása. 5-én délután voltak a javító és pótló vizsgálatok és 6-án reggel megkezdődtek a rendes előadások.

— **Theológiai tanár.** A veszprémi püspök Beóthy István murakereszturi káplánt a veszprémi papnevelő intézetbe theológiai tanárnak nevezte ki.

— **Muraközi ügyek** Zalavármegye törvényhatósági bizottságának folyó évi szeptember hó 9-én tartandó közgyűlésén: A Mura folyó Kotor körüli szakaszának szabályozásához szükséges költségek mikénti viselése. Özv. Ungár Adolfné, szül. Pollák Rozália csáktornyai lakos kérvénye elhalt férje volt drávacsányi jegyző után járó özvegyi nyugdíjának megállapítása iránt. Maltarics Boldizsár murakirályi lakos utkaparó nyugdíjaztatás iránti folyamodványa. Makovecz Mihály III. helykerületi lakos nyug. utkaparó kérvénye nyugdíjának helyesbítése iránt. Dobsa Kálmán murasantmártoni körjegyző kérvénye helyettes körjegyzői minőségben eltöltött idejének a jegyzői nyugdíjba leendő beszámítása iránt. Szentmária község képviselőtestületének a község tulajdonát képező regale kártalanítási kötvény feloldott értékének visszatérítése tárgyában hozott határozata. Kramarits Viktor perlaki lakosnak kérvénye mértékhitelítő hivatal felállítására iránt. Kántor Bernát csáktornyai lakos felebbezése Csáktornya nagyközség képviselőtestületének új utac nyitása tárgyában hozott határozata ellen. Dekanovecz, Novakovecz és Domasinecz községek képviselőtestületeinek a községi iskola államosítása tárgyában hozott határozatai. Muravid község képviselőtestületének ingatlan eladása tárgyában hozott határozata. Muracsányköz-

ségnek az állami ménék körül alkalmazott katonák élemezésének és az állami ménék ellátásának 1907. évre leendő biztosítása tárgyában hozott és Varga Lénárd, valamint társai muracsányi lakosok által megfellebbezett határozatai. Babics Gábor muravidéki jegyző fellebbezése Muravidéi község képviselőtestületének az irnokartási átalány felemelése tárgyában hozott megtagadó határozat ellen. Stridói körjegyzőséghez tartozó községeknek az anyakönyvi kivonati díjak hovaforvitása tárgyában hozott határozatai. A muraszterdahelyi körjegyzőséghez tartozó községeknek az anyakönyvi kivonati díjak bevételezése, kezelése, elszámolása és hovaforvitása tárgyában alkotott szabályrendeletei. Szobottai körjegyzőséghez tartozó községeknek módosított szervezési szabályrendeletei. — Csáktornya községnek az anyakönyvi kivonati díjak kezelése és hovaforvitása tárgyában hozott határozata. Kotor község képviselőtestületének községi pótdadó törlése tárgyában hozott határozata. Murakeresztúr — Kollátszeg község képviselőtestületének községi pótdadó törlése tárgyában hozott határozata. Légrad községnek az anyakönyvi kivonati díjak hovaforvitása tárgyában alkotott szabályrendelete. Murakirály község képviselőtestületének ingatlan vétele és 3800 K kölcsön felvétele tárgyában hozott határozata. A stridói körjegyzőséghez tartozó községek képviselőtestületeinek az 1907. évre járó fogyasztási adójutalék átengedése tárgyában hozott határozatai. A muraszentmártoni jegyzőséghez tartozó szülésznoi körökben a szülésznoi fizetések megállapítása.

— **Eljegyzés.** Tihanyi Lajos ráckanizsai áll. isk. igazgató-tanító eljegyezte Siebold Sarolla muraszterdahelyi állami tanítónőt, Siebold Fülöp temesvári jövedéki felülvizsgáló leányát.

— **Típus.** Csáktornya nagyközségben a hasi hagymák betegsége szórványosan fel lépett. A hatóság megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a betegség tova ne terjedhessen.

— **Halálozás.** Özv. Liszt Antalné, szül. Feigelhofer Julia folyó hó 3-án éjtel 10 és fél óraker hosszas szenvedés után Stridón elhunyt. A boldogult hült teteme f. hó 6-án délután 2 óraker helyezettelt a stridói róm. kath. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra nagy részvét mellett. Az elhunytat gyászolják: Draganecz Jánosné, szül. Liszt Hedvig, özv. Druskó Jakabné, szül. Liszt Rozália, Brodnyák Antalné, szül. Liszt Irma gyermekei; Draganecz János és Brodnyák Antal vejei.

— **Elmaradnak az ellenőrzési szemlék.** A közös hadsereg és a m. kir. honvédség nem tényleges állományu legénységének ellenőrzési szemléi, valamint a népfölkelés időszakai jelentkezési a honvédelmi miniszter rendelete szerint a folyó évben nem tartatnak meg. A tiszti jelentkezések azonban az eddigi módon a folyó évben is teljesítetnek.

— **A tanonciskolai beiratások.** A helybeli elsőfoku iparostanonc-iskolában a f. hó beiratások a helybeli áll. polg. iskola helységében f. hó 8-án d. u. 2—4 s 9—11-én mindenkor este 5—6 óráig történnék. Az iparosok és kereskedők tanocaikat még abban az esetben is tartoznak beiratni, ha az illetők u. n. próbaszolgálatban vannak, vagy a vidéken dolgoznak. Aki tanonccát nem a mondott napokon iratja be, az 1884. évi XVII. t.-c. értelmében kihágást követ el s ennek 157. §-a értelmében 40—400 K-ig terjedhető pénzbírsággal sújtatik. A később

felfogadott tanoncok is azonnal beiratandók. Az ipariskola III. osztályát végzett, de még fel nem szabadult iparostanoncok felszabadításukig rajzórákra tartoznak járni. — Az ipariskola látogatásáról csak az a tanonc van felmentve, aki a polg. vagy középipiskola IV. osztályát elvégezte. Az igazgatóság.

— **A köztisztaság és közegészség érdekében.** Csáktornya községben előfordult hasihagymáz esetből kifolyólag a járas főszolgabirájának 4336. 1907. számú rendelete folytán a nagyközség előljárósága a következő intézkedések megtételére hívja fel a lakosságot: 1. a háztulajdonosok és lakosok szigorúan ügyeljének fel arra hogy az utcára piszkos víz vagy mosadék ki ne kerüljön, az utcára szemetet, söpredéket kiönteni, vagy takarítások alkalmával az ablakon port kirázni tilos. 2. A trágyának az udvarokon való összehalmozása tilos, az onnan időközönként teljesen kitakarítandó; ott pedig, hol az udvarok szűk volta, a lakások összeépítése stb. a trágyának a lakásokhoz való közelsége miatt a közegészségi szabályok értelmében meg nem tűrhető, hetenkint, sőt rövidebb időközökben is kihordandó, s általában a trágyának, szemének, alomnak összetisztítása naponként a legpontosabban eszközöndő. 3. Az árnyékszékek mindenütt tisztán tartandók és legalább naponként egyszer megsztjejjel fertőtlenítenedők. 4. A nyílt kutaknál a veder keresztpánttal látandó el, mely megakadályozza hogy a vizet merítő saját edényét a vederbe meríthesse. 5. A kutak közelében a legnagyobb tisztaságnak kell lenni és a kutak közvetlen környéke kavicscsal, kövel vagy téglával kiburkolandó, nehogy az ellocsolt illetve beszennyeződött víz a kutba visszafolyhasson.

— **Bucusú.** Muraszentmárton község a régi idöben, különösen magyar vidékről igen látogatott bucsujáró hely volt, míg lassan-lassan a bucsusok elmaradoztak, úgy hogy az utóbbi években már semmi jelesem volt a bucsujárásnak. Ez évben azonban Nagybaldogasszony napján ismét szokatlanszámban érkeztek Szentmártonba a Murán túli magyar vidékről bucsusok. Az egy csoportban lobogók alatt jövö több mint 500 bucsus aug. 15-én d. e. 9 óraker érkezett a templomba, mikor is a bucsusoknak a stridói káplán mondott szép egyházi beszédet a boldogságos szüzről. Már 14-én is érkeztek bucsusok, számosan, úgy hogy az látszik, miszerint Muraszentmárton, mint bucsujáró hely ismét látogatott és híres lesz a szomszéd magyarság részéről.

— **Gyujtogató villám.** Folyó hó elsőjének éjjelen a forró napok után hatalmas nyári vihar, villámlás, dörgés keletkezett Muraköz fölött. Drávacsány községben esti 11 óraker egy villám beütött Szabolcs Rezső körjegyző pajtájába és azt felgyujtotta. Leégett az egész pajta a benne levő nagy mennyiségű szénával együtt. A tűz Csáktornya-ról úgy látszott, mintha az egész Drávacsány község lángokban állott volna.

— **Nyilvános köszönet.** Löbl Rezső és Blau Mór urak 50 koronát adtak át a nagyközség előljáróságának a község szegényei között leendő szétosztásra. Ez összeg 10 szegény között osztaltot szét. A jótékony adományért a szegények nevében is ezton mond köszönetet az előljáróság.

— **Halálosvögü szerencsétlenség.** A murakereszturi pusztnán f. é. aug. 30-án szénarakás közben Panikfor István béres és Tizedes Péter kocsis leestek a magas kazaltról, mikor is Panikfor koponyarepedést és

agyrázkodást szenvedett, melybe másnap belehalt. A szerencsétlenséget saját vigyázatlansága okozta. A szerencsétlenüljárt, mint gazdasági munkás biztosítva volt az orsz. gazdasági munkás és család segély pénztárnál s így a hátra maradt öz. egy egyszer s mindenkorra 400 korona segélyt fog kapni.

— **Tanctanfolyam.** Merkl József ismert fővárosi táncitanító f. hó 11-én a Zrinyi szálló nagyertermében táncanfolyamot nyit. Jelentkezéseket elfogad naponként délután 3 és 7 óra között a szállóban levő lakásban.

— **Templom renoválás.** A perlaki r. k. templomot hatóságilag bezárták, mert a mérnökség megállapította, hogy a fal építmények tulságos megrepedése miatt az abban való tartózkodás életveszélyes. E miatt a jelen tanévi iskola-megnyitás alkalmával a szokásos Veni-Sancte sem volt megtartható. A templom renoválását megkezdték.

— **Sertés vész Csáktornya.** Csáktornya nagyközségben a sertésvész járvány-szerűen hatóságilag megállapítván, a községi előljáróság által következő figyelmeztetés tétetik közhíre: 1. A sertések megbetegedése és elhullása a községi előljáróságnál esetről-esetre bejelentendő. 2. A sertéshullak a gyepmesteri telepre lesznek kiszállítandók. 3. A fertőzött udvarokba sertéskereskedő be nem evezthető. 4. A sertésekre vonatkozó jártati levelek a község előljáróságánál beszoigáltatandók. 5. A sertés ólak folyton tisztán tartandók és fertőtlenítenedők. 6. Sertésvásár további hatósági engedély előtt nem tartatik.

— **Vásár áthelyezés.** A folyó évi szeptember hó 22-iki szentilonaú vásár miután e nap ez évben vasárnapra esik, kivételesen szeptember hó 24. napján, kedden fog megtartani.

— **Borzalmas gyilkosság történt a Székelyudvarhely közelében levő Bardóc községben.** Sugár János, egy módos hardociparasztrasszony fia meggyilkolta a családját, mert édesanyja nem akart beleegyezni abba, hogy feleségül vegyen egy lányt, akit szeretett. A legény átmulatott egy éjszakát és holirészen hazatérve három fejszeccsapással agyonverte az anyját. Azután ugyanígy végzett tizennyolc éves nővérével és annak kis csecseuójével. Mikor borzalmas munkáját elvégezte, nyugodtan távozott hazulról, a vasúti pályához ment, hol egy éppen arrafelé robogó vonat mozdonyra elé vetette magát. A vonat keresztül ment rajta és felismerhetetlen véres hurocsucsa szaggatta testét.

— **Ezüst lakodalom.** Horvát Pál Csáktornya nagyközség pénztárosa f. hó 3-án ünnepelte meg szük családi körben házasságának huszónötödik évfordulóját.

— **Vonat elgázolás.** Folyó hó 7-én a 250. számú teher vonat reggel fél 9 óraker Miksavár mellett az átjárónál egy Klára nevű és dushelyi illetőségű süket koldus asszonyt elütött ki oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy életben maradásához kevés a remény.

— **A röpíratok forgalmának korlátozása.** A legutóbbi idöben sok visszaélést követtek el a sajtóval azok, akik minden áron szerették volna a nép szenvedélyeit felkelteni s a társadalmi forradalmat felidézni. Száz-ezerszám osztoztatták és árulták a piszkoló röpíratokat, amelyek így eljutottak a legelrejtettebb tanyákra is. Még a kanász is röpíratot olvasott a legelőn, ha egyáltalában tudott olvasni. A belügyminiszter most a röpíratok osztoztatását tiltotta. Aki röpíratokat akar osztoztatni, vagy árulni, annak előzetesen hatósági engedélyt kell kérnie. —

Jónak látta a kormány a képes levelezőlapok utcán való árusítását is korlátozni, mert sok otromba és szeméremstört kép került a forgalomba. Képeslevelezőlapok utcán való árusítása egyáltalán tilos, csak új év, húsvét, pünkösd és karácsony előtti héten szabad az utcai árusok vásárja, de akkor is hatósági engedély alapján.

— **5668. esztendő.** Holnap, hétfőn lesz a zsidók új esztendeje, s akkor a zsidó időszámítás szerint az 5668-ik esztendő kezdődik a világ teremtése óta.

— **Női kereskedelmi tanfolyam Zalaegerszeg.** A zalaegerszegi női kereskedelmi tanfolyamot f. é. szeptember hó 10-én ismét megnyitják. Beírások szeptember hó 2-től szeptember 9-ig d. u. 3—5-ig eszközöltnék az állami felső kereskedelmi iskolai igazgató irodájában. A tanfolyam 10 hónapig tart. A tanfolyam növendékei állandóan női felügyelet alatt vannak. A tanfolyamra felvehető, akik a polgári vagy felsőbb leányiskola 4-ik, vagy a felső népiskola 2-ik osztályát sikerrel végezték. Felvehető azonban azok is, kik a magyar nyelv- számítás- és földrajzból leteendő felvételi vizsgálaton megfelelő előkészültséget tanúsítanak. A felvételi díj 10 korona. A tandíj 100 korona, mely összeg negyedévi, vagy kivételesen havi részletekben is fizethető. Bárminő felvilágosítással szívesen szolgál a m. kir. áll. felső keresk. iskola igazgatósága.

— **Felgyújtott falu.** Keszthelyről írják: A keszthelyi járásban levő Gyülevesz községben tűz ütött ki és elhamvasztott huszonegy házat és sok melléképületet. A tűz valószínűleg gyújtogatásból eredt és ezzel kóbor cigányokat gyanúsítanak. Nemrég ugyanis a község határában cigányokat fogtak el, kik büntetellel voltak vádolva és midőn szabadonbocsátásukat követelték, azzal fenyegettek, hogy ha el nem eresztik őket, felgyújtják a falut. A gyújtogatók elfogatására széleskörű nyomozást indítottak.

Közüoktatásügy.

Az új rajzitanításról az elemi iskolában.

Irta: **Dienes Károly.**

csáktornyai áll. tanítóképző tanár.

I.

Mi, thogy a f. é. május hó 8-án Kiszabadkán tartott köri tanítógyűlés határozata folytán fel lettem kérve, hogy az Új rajzitanításról tartott előadásaimat e lapban is közöljem, e felszólításnak szíves örömmel teszek eleget, ha tanítóinknak és az által tanügyünknek valamelyes szolgálatot tehetek. De mivel e lapot ilyen — kizárólag a tanítókat érdeklő dolog hosszabb ideig tartó folytatálagos közlésével lefoglni lehetetlen, mert ez nem felel meg az ő általános hivatásának, azért itt a fenti kívánásnak csak igen röviden és nagy általánosságban tehetek eleget. Sőt — amennyire már ez lehetséges — arra töreksem, hogy laikusoknak is élvezhetővé tegyem ezt a tanügyi dolgot, annyival is inkább, mert a modern rajzitanítás gyökere, bázisa éppen a családban kezdődik, a gyermek iskolába lépése előtt, az ő játékos rajzaival.

Ha a szülők is megéreznék és megértenék e sorok folyamán, hogy mit jelent a kicsinyek ákombákom írkalása, rajzolása, mázólása az iskolának a rajz tanításában és majda: a gyermekek magának a határozottan könnyebb értelmi kifejlődésében, — ez volna legnagyobb örömem és a fenti cél mellett a második nagy eredmény. Mert az esetben a szülők ezután nemcsak észrevénnék, de bizonyára még élvezettel foglalkoznának is a kicsinyek rajzoló játékaival s nem hogy attól eltiltanák — milyen esetet már többet láttam —

hanem annak tudatában, hogy az a gyermek egész életére kiható nagy hasznosul-fog járni, inkább figyelemmel, érdeklődéssel kísérenk azt és buzditólag vennének részt a gyermek ezen játékaiban. Megpróbálom, hátha lesz némi foganatja ez irányban is csekély soraimnak.

* * *

A régi rajzitanítás hibáira és eredménytelenségének okaira is kell előbb néhány szót szólnom, az élesebb ellentét kimutatására, mely a régi és az új rajzitanítás között áthidalhatatlan ürként tántog.

Az ember két nagy jelentőségű tehetséggel születik: az életőszton, a másik a művészeti őszton. — Az életőszton erős, hatalmas megnyilatkozási minden irányban, már a csecsemő korban. Élni — élni s az életét forrást keresni, ez a mozgatója minden életnek a bölcsőtől a sírig; ez a létért való küzdelem. A bölcsőtől a gyermek azig hogy kikerül, nemsokára iskolába megy. Mit tanul ott s miért tanul? Tanulja azokat a tudományokat, melyek a kor kívánalmai szerint a magasabb, vagy alsóbb társadalmi rétegekben — mint önálló egyének, megélhetését biztosítják. Ha van azután hozzá éleg készsége, hogy a kapott instrukciókkal ügyesen manipuláljon, ha úgynevezett értelmes, akkor a jég hátán is megél. Kifundált olyant is, amire nem az iskola, hanem az élet ad alkalmat. — Ami tehát az élet fondorlatos utain is megélni készített, — ez az életőszton.

A művészeti őszton sokkal gyámoltalanabb szerényebb megjelenésű s valamivel később is ébred, mint az életőszton. Ott kezdődik, amikor a gyermek eszmél. Mikor már azt mondjuk neki: te kis majom! akkor már valamit bizonyára utánoz, hangot, vagy mozdulatot. Ez az utánzás őszton, melylyel a hangokat is oly módon utánozza s bámulatos gyorsan megtanul beszélni, majd járni, játszani, mind a művészeti őszton csirái. A legprimitívebb játékaiban már a művészeti nyilvánul, melyeket mindig illuzióteljesen hajt végre, ami ugyancsak a művészet főleme. Hogy a gyermek nem szereti a gépszerűt, komplikált játékszereket sem s azokat mihamar szétzedi, ez egészen természetes dolog. Ő neki olyan raffinált igényei még nincsenek. Ő a szétszedett darabokkal sokkal megelégedtebb s velük szívesebben játszik. — A öngyönyörű viaszba aranyárga parókáját itt, — keze-lába amott, a kihulló korpa szanaszájt hever, míg a rongyokkal bekötözött kóróbabát ott délleti ölében a gyermek, mert azt ő maga illuzióteljesen készítette azzá, aminek ő látja. — De mit szólunk arról, amikor a sárból gyur tészta s fóz, süt, igazán tüzelt! Nem művészet-e, még pedig nagyszerű, lelkes művészet rejlik-e ez ő naiv játéka, majmvlása alatt? Feltétlenül az ő primitív felkénak alakító művészete ez! Hát még hogyan rajzol, fest, ha megfelelő eszközöz juthat! És mindez neki a legédesebb, élvezetes játék.

Mit csinált ezzel az istenadta nemes tehetséggel az iskola?

Kipusztította, vagy elsorvasztotta s ezzel együtt megfosztotta a gyermeket egyik legkedvesebb és leghasznosabb játékától is. Az iskolába lépéssel egy csapással el volt vágva a tehetség fejlődésének további útja. Jól emlékezhetünk még rá mindannyian, hogy vagy egyáltalában nem tanítottak minket rajzolni az elemi iskolában, vagy némely városi iskolában a pontozott rajzfüzet került elő s huzattak velünk a vonalakat egyik ponttól a másikig. Hát ez bizony nem volt az a folytatás, amit a természetesség megkövetelt volna. Nem csoda, ha a gyermek már a tanítás kezdetén meggyűlölte a rajzolást. Nem volt az az ö lelkelteinek megfelelő; száraz nyűggé változtatták az ő eredetileg kedves játékát. Így ment azután ez végül-végig a magasabb iskolafokozatokon is, — minden a száraz geometriai formákba foglalva. Másoltak folyton szolgálat, keservesen, vagy ablakoltak, ha szerét tehették s mert órák hosszaiig alig lehetett szemmeláthatólag előbbrehaladni, egy-egy munka elkészítése hónapokig tartott. Az eredmény egy évben 2—3 rajz, minden haszon, minden ismeretszerzés nélkül. Ez bizony sivár állapot volt, tagadhatatlan.

Itt látom fő okát annak is, hogy a rajz, mint tantárgy mindeztideig nem emelkedhetett az iskolában a többi fő tantárgyakkal egyenlő értékű színvonalra s a rajz az iskolában lényegtelen tárgyként szerepelvén, maguk a tanítók is elintézték a rajzot ezzel a lakonikus kijelentéssel: »nincs hozzá türelmem!« És ha jól vesszük a dolgot, félig nekik is igazuk volt, amennyiben ilyen rajzolóhoz tényleg nagy türelem kellett. De félig még

se volt igazuk, mert nem volt és nem is lesz még nekik türelmük nagyon sok más tantárgyhoz sem, nem csupán a rajzolóhoz; de mert azok nagyon kritikus tárgyak voltak és belőlük megbukni nem volt tanácsos, szóval azok nélkül bajos lett volna az élet, hát csak mindig megerőltették a becses türelmüket s azoknak a kellő mértékig megfelelői kénytelenek voltak. Hanem a rajzolóval ugyan miért törődtek volna. Tiszta jeles tanulónál még a tanári kar is sarkára állott, hogy a rajzral pedig ne okvetetlenkedjék a rajzitanár s irtak abból is jelest.

Igy jutottunk azután oda, ahol most vagyunk mi felnőttek, hogy azt, amit a gyermek ma, az új rajzitanítás módszere mellett igazi kedvteliséssel, a legnagyobb könnyedséggel, játszva rajzol meg, mi a sokat tanult, művelt emberek vagy egyáltalán nem tudjuk azt úgy megrajzolni, vagy egy cseppet sem jobban, vagy csak kevésbé jobban, de messze tulszárnyalni semmiesetre sem tudjuk, legalább is olyan mértékben nem, mint amilyen különbség van egyébként a gyermek és a művelt felnőtt ember között. Önkénytelenül is felvetődik a kérdés, hogy hát mi ez? Lehetséges volna, hogy a gyermek jobban ki tudja fejezni az ő rajzában gyarló képzetait, gondolatait, a különféle cs-lek-vés jeleneteit, mint mi felnőttek, akiknek képzetek, fogalmak, ismeretei összehasonlíthatatlan tisztábbak, helyesebbek és megállapodottak? És mégis úgy van! Ez azt mutatja, hogy az egyik rész és pedig a jobb, a nemesebb rész hiányzik belőlünk, a velünk született utánzó és játékosztönből kifejlészhető művészi őszton. Így lettünk nem egész, csak fél emberek, akikből idejekorán kivessztek öröklött legszebb tulajdonunk: az igaz, szép, jó és felséges iránt való finomabb érzék. Megtagadtuk, nem ismerjük saját szülőnket, az anyatermészetet; annak formavilágát, színompóját, bár naponta benne járunk, észre sem vesszük, pillantásra sem méltatjuk, mintha nem is ebben a világban élneünk! S mert élni, őh igen, élni pompában megtudunk, hiszen ehhez elég a jól konstruált életőszton, nem is érezzük hiányát, nem siratjuk nemesebb ősztonunk vesztét! Pedig a jó lsten azért plántálta belénk már eleve ezt a nemes őszton, hogy ellensúlyozza a nagyon is fékevesztett, vad életőszton, ami! különben is az iskola majdnem összes egyéb tárgyai szolgálnak. Tanultunk mindent, tudunk mindent, ami a létért való küzdeleminkben előbbre vihet, de ezen küzdeleminkben minket nemesen támogató, nyugalmas óráinkban nemesen szórakoztató öröklött tehetségünk beszáradt már az iskola küszöbén. — Nem a tanító, vagy a tanár volt azonban hibás, hiszen eddig is volt tanterv, s azok utasításait többé-kevésbé mindenki betartotta. Hibás volt maga a megvéndhet tudományos módszer, mely nemcsak a kicsinyek, de még a felnőttek lelkehez sem birt soha, egy percre sem hozzáférközni s maradt a mérhetetlen gazdag terepünk csak a kiválasztottak, a felkent talentumok országá.

Tudjuk, hogy az iskola, minden, az életőszton támogató tantárgynak megtalálta már elég korán a helyes módszerét a gyermeki lélek és felfogáshoz mérten. Voltak híres paedagógusok, akik ezeket előbbre vitték. Csodálatos és érthetetlen, hogy csak a művészeti őszton szolgált paedagógia nem lett eddig felfedezve, illetve az mindez ideig akadémikus volt, tehát nem igazi, a gyermekekhez illő paedagógia. A többi tantárgyak paedagógusai már régen kimondották, hogy a gyermeket legkönnyebb a játékból vezetni át a komoly munkába s nem vették észre, hogy már a játéköszton maga a művészi őszton; hogy alakító képesség s a gyermek rajzolási mániája mily kiáltoan kínálkozik nemcsak a helyes továbbfolytatásra az iskolában, hanem minden más tantárgynak is egyedüli legjobb sikerre vezetőjül, mint a legbiztosabb eszköz a megfigyelésre, megértésre, formális képzet és fogalomgyűjtésre. Mikor már mindent a gyermek lelkivilágához mérték, csak a rajz volt a kivétel. Mostanig kellett várni, hogy ez a csodálatosan banális helyzet végre szintén tisztázódjék. Most már jó uton volnánk a rajzitanítással is. De annak azután nem is szabad többé megtörténni, hogy a rajz és hozzátesszem a kézimunka — mint tantárgy egyetlen elemi iskolából is hiányozzék; mert ezek a tárgyak egyedül olyanok, miket a gyermek még iskolábólépése előtt önkény, ősztonétól hajtva, játszva gyakorol, mely ténre bennünket más tantárgy sohasem követhet.

Ezen természetes tehetségre lehet is, kell is ezentul az iskolában mindent építeni!

Sve pošiljke se tičuđ zadržaja novinah, naj se pošiljaju na me, urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:

knjižara Strausz Sándora, kam se predplate i obznana pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: vu svaku nedelju.

Predplatna cena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
LOPARITS R. JÓZSEF.

Glavni urednik:
MARGITAI JOZSEF.

Izdatelj i vlastnik:
STRAUSZ SÁNDOR.

Ostanite doma.

Svigde je dobro, ali doma je najbolše — tak veli prirećje. Pak i istinu veli. Jer nigdar i nigdar se nemore privćiti človek vu stranjskoj zemlji, još i njegova deca vapiju nazad vu staru domovinu, koja je najbolša, gde ako je človek i siromak, ipak je doma.

Vnogi i vnogi se plaćeju vu stranjskoj ali njim je već kesno. Jer dimo već nemoreju doći. Moraju pozabiti med suzami onu belu kolibicu vu kojoj njih je mati rodila, dvor gde su se kak mala deca igrali, polje senokoše rodbinu, sve moraju pozabiti i vu stranjskoj zemlji se novim navadim privćiti.

Težki kruh je kruh vu stranjskoj zemlji. Težki i žuhki, te sa velikimi žulji zasluženi. Zakaj se ne trudi tu doma tuliko, zakaj vapi vu ljudsku zemlju človek za kruhom, kada bi si sa onim trudom i tu doma mogel kruha priskrbeti.

Vnogi i vnogi se je već pozaljuval za to, da je otišel iz svojega doma. Vnogi i vnogi napiše to dimo svojoj rodbini, ali vnogo njih je i takvih, koji zatajiju svoj tužen položaj vu stranjskoj zemlji.

Putoval sam dosta vu Horvatskoj kaj je tu blizu pod nosom. Zišel sam se znašimi ljudmi, koji su si tam grunte kupili i gospodariju. Suze rone su mi povedali, kaj se sve znjimi pripeti, oni su svigdi stranjski, pravicu nedobiju nigdi, plaćati moraju više još kak domaći i t. d. Zišel sam se sa takvimi, koji su po dvaput platili onaj grunt na kojem su sada. Jer kada su ga kupili nisu znali da je puno duga na njem i to orsačke porcije.

Zišel sam se i sa takvim, koj je 12 mekoli zemlje i grunta zgubil za 100 forinti, i nemore najti pravicu. Nebi veruval, ako nebi njegova sudbena pisma čital. — I takve sam našel, koji su susedove duge morali plaćati, ako je on sused domaći zleženik bil. Sa jednom rećjom naš človek mora tam tiho biti i plaćati duge.

Jeli je vu Ameriki boljši svet? Vraga je bolši. Kuliko i kuliko njih je takovih, — koji su vu Ameriki obdelali sa težkom mukom zemlje, a onda su njim je vkrejš zeli. To jedno je vu Ameriki, da — tam čuda težakov treba, je ali je strašno vnogo amerikanecov koji su bez dela, a kaj onda naš človek, koj dojde ta i nepozna nikoga? — Vnogi su zmed naših ljudih, kaj čez mesecce ne dojde do dela, te ga pajdaši zdržavaju ili živi iz onih peněz kaj je sobom nesei.

Ako bi se doma poprijeli svakoga dela i tu doma bi nam lehko bilo. Ali tu doma niti štale nećeju čistiti, a vu Ameriki i šekrete pucaju. Jer ga glad prisili na to da dela. A doma bi mogel pošteno živeti, ako nebi samo vnogo trošil i klataril se.

Kuliko i kuliko ljudi je već, koji se zalujuju, da su ostavili svoj dom. Vnogi se

k orsagu obrneju za pomoć, da je naj da nazad dimo dopeljati. Je ali to je takov strošek kaj onda bi mi svi morali plaćati, te imamo pravo pitati od onih vu Ameriku zakaj su otišli iz doma, zakaj su ostavili svoju domovinu od koje sada zahtevaju, da njihovo klataranje plati.

Neidite iz svoje domovine nikam, dragi ljudi, sreću probat. Najbolje vam je tu doma. Ako verujete Boga, ako hoćete delati, onda zasigurno budete i tu mogli živeti. Jer tko hoće delati, on si navek more najti delo. Samo leni ljudi su bez dela.

Oscar.

KAJ JE NOVOGA?

— Romari iz fare Dekanovec putujuć 12-ga avguszta na Bistricu, išli su već po navadi, kak više put jedni s cugom a drugi pak pešice. Iduć proti domu 15. avgusta, nekoji ostali su vu Čakovcu, jer su z drugim cugom došli i opet su čekali zdoma foringu, da čisto gospodski pohadjaju Majku Božju bistričku. a Drugi su otišli pešice i s prošecijom. Dojdući do gardinovskog marofa lepo vu redu, tam su je dosi tigli oni, koji su se od Čakovca još na kolpetali i posvadili su se tak medju sobom, da je malo falilo, da se nisu zbuhalo kak vu kakvoj krćmi. Vu toj svadji pograbi jeden od onih, koji su se dopeljali sliku Majke božje Bistričke, iztrgao iz ruk onomu, koji je već od Čakovca nosil sliku i počekal one, koji nesu spadali pod romare, nego pod težačke bugare, koji ideju na žetvu.

— Izložba konjah. Zalavarmegija pomoćjom varmegjinskog gospodarskog družva bude 21-ga o. m. vu Čakovcu pred poldan ob 10 vuri izložbu konjah vuredil, na koju budu megjimurske kubile dognane iz čakovečkog i preločkogotara. Izmed najboljših kubilah budu nagradu dobile 21, i to vu 2600 korun vrednosti. Prvu nagradu bude dobila jedna kubila 300 korun, drugu nagradu budu dobile dve kubile svaka 200 korun, tretju nagradu budu dobile 18 kubile svaka 100. Kojih gospodarov konji budu nagrade dobile, dužni su kubilu tri letah si zadržati, tojest nesmeju 3 letah dugo prodati.

— Pogiftana. Barbanić Magda 45 let stara žena iz Kerestince je na svojem polju s golimi rukami skupljala posušeni nastilj. Najenput ćutila je na desnoj ruki nekakvu bol, kak da bi se vpićila. Ne mislivši nikaj zla, otišla je dimo. Vu noći počneju se boli povećšati, a ruka do rame oteći. Na ruki su se nekakvi mehuri podigli i ruka do prsih otekla. Vu tem stališu su Barbanić Baru vu Samobor k doktoru dopeljali drugi den, ali tak je vre oslabila, da nije mogla iz kol. Doktor joj je vraćvo dre-

pisal, ali zabadava. Četiri dnev kesnej je betežnica izdelinula dušu vu velikih mukah. Nezna se, jeli je pokojnicu kaća vpićila, ili kakva muha, ali kaj drugo.

— Strela vudrila vu cirkvu. Vu Poznanju je katolička cirkvena občina oblužavala prošlu nedelju 400 godišnjicu obštanka svoje farne cirkve. Svećanoj službi božjoj došlo je do 3000 osobah. Za vreme službe božje nastal je veliki viher, strela je vudrila vu turen i zaklala četiri človeka. Med narodom je zbog toga veliki strah nastal, pak se je svaki silil vun. Šestnajst osobah, najveć ženah i decah je oranjenih vu velikoj stiski.

— Napad na vlak. Vu ruskoj su 31-ga avgustuša blizu Petrograda vu polnoć napali na vlaka. Vlak je sastal od lokomotiva i sedem vagonov. Vu jednim vagonu je putuval izvan drugih putnikov i savjetnik Ermolov, koj je vu svojem koferu imel prek 100 jezer korun, s kojimi bi morali težake izplatiti. Ćrmolova su sprevodili jeden činovnik i dva stražara. Gđa je vlak pred željeznički most došel, dan je signal, da stane. Vlak je postal, a na to postane strahovita vika i pucanje. Vu vagone skoćili celi šereg mladih oboruženih ljudih, koji su krićali: Gori ruke! Niti jeden zresta! Jeden stražar posegel je vu žep, za revolverom, ali jeden razbojnik vu onim hipu pusti jednu kuglju vu njegovo čelo. Zatam su razbojnik pucajući na druge putnike, skoćili iz vlaka, pak jih je nestalo vu bližnjoj šumi. Vu nedalekoj stražarskoj hiži ćili su strelanje razbojnikah, pak je željeznički vahtar taki javil na staciju dogodjenje. Za kratko vreme došla je lokomotiva s vojnikimi i doktorami. Ali razbojnik vu vre onda pobegli, pak niti jednoga nisu mogli prijeti. Razbojnik su odnesli Ermolova savjetnika koflera s penezi, pak sve peneze drugih putnikov. Koji su ranjeni bili, njim su doktori svezali rane pak njih odpeljali vu Petrograd.

— Vumrla je. Vdovica Liszt Antonova rođjena Feigelhofer Julia je 3-ga o. m. vu Strigovi vu 67 letnoj dobi vumrla. Pokojnicu su 6-ga o. m. vu štrigovskom cmtoruu vu vekivećni počinek deli, a sveta meša se je 7-ga obdržala za dušu njeju. Naj počiva vu miru!

— Svetojelenski sejem. Svetojelenski sejem se nebude letos 22-ga, nego 24-ga septembra, vu tork obdržala.

— Nesrača pri manevru. Pri Mezokomaromu su soldati na vežbi s ostrimi hitci strelati, pak su pogodili tri poljodelcov koji su na polju delali i nje težko oranili. Drugi den su poljodelci vumrli. Nekoliko volov su takaj pogodili soldati, koji su poginuli.

Z A B A V A.

Skupost.

Mnogi tu rieč »Skupost« nerazumu, pak ju znadu zamieniti sa dapače hvale vriednim »čuvanjem«. Koliko krat li se ne čuje za dobrim gospodarom reći: »oh, to je skupec!« — A ipak nije skupec, već je vrlo pametan i štiedljiv čoviek, koj zna kad je potrebno i kad nepotrebno trošiti. Anda štiedljiv čoviek, koj zna kad je potrebno i kad nepotrebno trošiti. Anda štiedljiv čoviek je pametan, dočim je skupec podpun norc baš tak kak i njegov naprotnik raztrošivec. Juvenal veli: »Sigurno je ztočnost i podpuna norost živetí kakti prosjak, za poslie moči umrieti kak bogataš.»

Jer kak sam već na početku rekel mnogi skupost nepoznaju pak često i dobrog gospodara skupcem zamiene, to vam oču taj odurni regiment svoje vrsti ljudih ovde predočiti, dakako tum namerom, da ako bi pri tom koga na putu skuposti srel, da ga vrnem iz tog blatnog puta na liepi čisti put čuvanja i darežljivosti.

»Čudnovate koštaše ima gospodin Bog na toj puklavoj zemlji!« znal je moj stric Grga reći, kad se je drugi stric pred njim sa svog bogatstva hvalisal. Pak taj izraz i puk rabi nad onim koj u njegovoj sredini živući se stavlja izvan navade, ter posve nenavadno od drugih žive tak, da njegov nenavadni način življenja služi ostalim na smieh. Med ovakove na svoju formu živuće spada dakako i skupec ili škrtac.

To vam je čoviek, čija poželjenja za blagom i bogatstvom su prava bolest. Ta bolest je neizlječiva i čim dulje trpi i dalje ide, tim je neobuzdanija i takov čoviek nema za ničim više želje na ovom svijetu, jedino trpa u svoju škrinju taj zdeni zlatni i srebrni novac, a onda sedi ili leži na ioj škrinji dan i noć nemirno, bojeći se da mu ga tko nevrade. Takov čoviek je na sve pripravan, na laž, na pretvaranje, na prevaru, na užurašenje. krivu prisegu, dapače i na umorstvo, samo ako bi se tim njegovim tvrdi i zdeni novci dali povećati. Koga je već jedanput skupost zagrlila, on nepozna plemenita čuvstva, on nema niti pojma o niešto plemenitim, on je po vragu skuposti obsednut. Njega negene nevolja bližnjega, kojega je izpred svojih vratah protieral, on dapače i sebi najpotrebnija vtrgava. Da su već bogati skupci zagladeli, je poznato.

Pred parizkom velikom cirkvom »Notre Dame« je krozviše godinah sedel nieki u dronjke oblećeni prosjak te je od mimo prolazećih prosil milostinju. Na jedankrat ga nije bilo na svom miestu pred cirkvom, pak je, svojim navadnim darovateljem falel i oni su se opitali za svojega staroga prosjaka te su saznali da je vumrl, ali ne kak prosjak već kak bogataš, jer kad su ga jednog jutra u njegovoj komori našli na slamnjači na kojoj je ležal, i to na niekih zamazanih poderanih dronjkih u kojih je bilo zamota, no do 50000 franakah u različitem zlatnem i srebernem novcu. Taj siromaški bogataš je od glada umrl. — U istom varašu je prije tri godine nieki stari skupec, za kojega se je mislilo, da je siromak, zginul, samo ga nije bilo nigde videti. Sad ga je policija morala poiskati i kad su najprije u njegov zaključani stan oborili, našli su ga u jednim kutu na pol sprhnjenoj slami mrtvoga ležati, poleg njega na tronožnem malem stolcu komad suhoga tvrdoga kruha i

kora plesnivog švajcarskog sira. A kad su to nekoliko starih kapulov i hlač po sobi premetali, našli su med timi prnjki do 470 jezer frankah u zlatu, srebru i državnih papirih. Pri sekciji mrtvog tiela se je izpostavilo, da je stari zagladel, odnemogel i od slabosti uslied gladovanja umrl.

Nije tomu dugo, što je u Beču nieki prosjak, kojega su u obće nazivali »siromaški Pankrac,« umrl. pak su u njegovoj slamnjači našli 420000 forinti u zlatu, srebru i banknotah.

Još bi mogel puno takovih skupcev nabrojiti, ali pošto skoro svi na jedno te isto izhadjaju, neču vam dosadjaviti, a k tomu znam da ih imate i okolo sebe dosta, makar i ne tak bogate, kakove sam više gore navel, pak si je gledajte iz bliza dok vam se u želudcu neobrne, onda izpljunite od ogavnosti, okrenite se na stran pak takovoga bogatoga bogca ili bogečkoga bogataša žalite iz svega srдца, jer je to izbilja pomilovanja vriedan čoviek.

Veliki piesnik Goethe je jednoč rekel: »Velike strasti su težke bolesti bez ufanja na ozdravljenje! Ovo se obistinuje i kod strasti »skuposti.« — Ajde nekoliko živućih primerah:

Skoro bi se moralo za čudo držati, — kad bi čoviek, zaražen betegom skuposti o pet ozdravel i darežljiv postal, koga već vrag skuposti drži u svojih škramplih, taj je njegov i toga više nepušća izvan, kak sam rekel, da bi se čudo pripetilo je, dapače niti na smrti se skupec nemre promieniti.

Nieka vrlo bogata gospa, koju je već vrag skupec držal za šisak, kad je čutila, da joj se zadnja vura približava držala je u svojih ukočenih rukan grčevito držala od ormara i ladice te je žalostno zdihavala; došlo joj je valjda na pamet, da bude sad timi ključí netko drugi njezine ormare odpiral i unutra naslagane banjke i sreberne forintače bez milosrdja trošil. Skoro već umirajuća veli svojoj poljeg postelje stojećoj služkinji: »Ah ova skupa medicina! Ja ju više nemogu uzimati, još je preko polovica ostane . . . Kada umrem, odrisi ju u apoteku, mozbit ju apothekar natrag vzeme a potrošeno odračuna . . . a sada vgasi svieču . . . vumrieti je moči i u tmici . . . a zakaj bi te skupe svieče žgal, kad nije treba . . . »

K niekomu drugomu skupcu, bil je svećenik pozvan, pošto je bil na umoru. — Kad je svećenik stupil u sobu, pregledal je odmah situaciju, da je skrajnje vrijeme i da se mora žuriti. Sa stolom na vratu i knjigom u ruki stupa k postelji te moli — med umirajućem, te kod riečih: »O Jezus ja vierujem u Te, o Jezus, ja se ufam u Te, o Jezus ja Te ljubim!« — prinese mu sobom donešeno raspele od ustah. Na jedan krat umirajućí skupec odpre sirom očí te umirajućim glasom izgovori: »Gospodin plebanuš, ovo je sreberno raspele . . . Kaj je to raspele moglo negda koštati . . . a kaj bi danas bilo vriedno?« — I to su mu bile zadnje rieči, zatim je preminul.

Drugi nieki svećenik pripovieda iz svojeg svećeničkog stališa sliedeće: »Ja sam jednoč bil pozvan k betežniku za kojega sam već od prije znal, da je skupec. Ov se je liepo izpoviedil, pričestil i bilo je videti, da se za griehe žaluje. Ostal sam pri njem te sam ga tiešil a on je mirno slušal. U to vrijeme je njegovoj ženi bilo potrebno novac, za nekaj kupiti, ona tiho dojde do postelje, pod betežnikovo zglavje po

ključe od ormara, u kojim su novci stali, betežnik se lećue i otvori oči pak gleda za ženom, koja sad ormar otvori te si potrebne groše iz šalice unutra vzeme. Već je bilo značajno, kako je za razplakati se, žalostno za ženom si gledal, kad je videl, da ide u ormar po novce, a sada, kad je ona prsti segnula u šalicu, u kojoj je bilo nekoliko srebernjakah i kufernjakah, te su ovi zacingetali, prebledel je, duboko si je zdehnul i preminul je.»

U istinu je skupec pomilovanja vriedan norc. On bez vtrgova veselja, tak za sebe kak i za drugoga, tumača po svijetu, niti trpi on koga niti tko njega i to traje tako dugo, dok neoplakivani nepadne u grob. Nitko se nežaluje za njim — i nikomu nemanjka poslie svoje smrti, jer je za života svog bil manje na hasen čoviečanskomu društvu, nego poslie smrti. Kada umre dojdú nasliednici koji si njegov priuzurašeni, vtrgavanjem priskrbljeni, pokradeni, krivom vagom povekšavani imetek, med halabukom i smiehom podiele i samo žale da nije već prije oddrapil i time im već prije veselje pribavil. Pravo veli pisac Logau: da od — skupca i tuste svinje moremo tek poslie njihove smrti hasen imati.

Em. Kollay

Nekaj za kratek čas.

I vu pogreški je razlika.

V Csongrad varmegiji je štatarialski sud jednoga siromaškoga cigana na smrt odsudil i gda su ga vre obesili, se zazvedilo da je nedužno visel.

Zbog ove usudne pogreške je vno go predbacival löispán jednomu članu štatarialskoga suda. —

Je — brani se mudranec — — to se more pripetili presvetli gosponi i s drugim. — Nega takvoga konja, koj se nebi popičil. —

Je, je, jedan konj, ali cela stala! — (tobož celi sud), to je itak strašno.

Józsa Gjurova bunda.

Vu Tiszafüredu je živel nekakov Józsa Gjuri zvani prebogat vlastelin koj je bil glasoviti čovek 48-ga vremena. Besne narave, ali pun izvornosti, trdi magjar. Vnogo anekdotah je moči bilo čuti od njega.

Protiv tomu, da je imel strašno veliki imetek, nigdar je ne nosil drugu bundu, — kak koju si je sam dal napraviti, i to iz kože šest bakonov, pak ne izčinjeno, samo natrto.

Jenput još za kmetov, opet si je štel novu bundu dati napraviti. Odmah se spravi krznaru, koj je bil njegov urbéres i rezregne se nad njim:

Bundu trebam! Ali tak kaj bude zutra gotova, drugač buš me pametual. Poznaš me što sam! Siromaški krznar se zgovarjal da je to preveč kratek termjn.

A kaj to meni, — veli Gjuri — mora biti! Materiju ti taki poslem.

Za pol vure zaresna dotira jen ovčar grozovitih šest jakih bakonov krznaru vu dvor.

(Majszer uram, itt küldi Józsa tekintetes ur a materiat, s azt úzeni, hogy okvetlen bunda legyek belöle holnap estére.)

Evo — gospon majster — tu vam pošilja moj gospon materiu za bundu, ali tak gledite, kaj bu do zutra večera gotova.

Krznar, videć, da iz žive materije ne moguće za dvajst: četiri vur bundu složiti, išće onu noć je skočil v Egyek, i stopram za tri leta se povrnul nazaj, da vre je mislil, da se vlastelina smrt ytažila.

Višeša stvar.

Žena: Čuješ Paviek novu opravu mi moraš kupiti za vuzem.

Muž: Ti vre neznaš na drugo misliti kak samo na opravu.

Daj si jenput zberi nekšu višešu stvar i na onu misli.

Žena: Višešu stvar? O je. Već sam si mislila, da bi mi moral na glavu novoga rubca kupiti.

Da se porcija rezmeće.

Notarijuš: Gospone, tu vam je očitovane; izvolite izpuniti, kuliko dohodka eimat čez leto.

Vlastelin: To očete znati, kuliko je mojega dohodka? Ite ta gori, vište!

Notarijuš: Kam?

Vlastelin: Međ oblake! Tam bute morti vidli, jeli bu letos toča ili ne!

To nemre obećati.

Svećenik (na zdavanju): Jeli obećaš da budeš verna žena svojega muža, i da buš ga sikam pratila?

Zaručnica: Prosim, to nemrem obećati, kajti moj muž je tam spengler, i višeput turna popravlja, ta ga veraš ja nebudem pratila.

Novi kotarski doktor.

Jen sudec je sledeći navuk dal kotarskomu doktoru, koj se mu prikazal:

Ako očēju gospon doktor, kaj budu njih ljudi štimali, nesmeju niti jednomu — mužu zabraniti vino piti, a ženam pak ka-va. Budu vidli, da budu njih onda na naručaju nosili.

Složil: **Rhosóczy Elek**

Politički pregled.

Politički mir je pred par dni jako uznemirilo to, da se je Kossuthova stranka malo posvadila sa néppáštóm. Tak je bilo da su vu kotaru pokojnoga Károlyi István grofa obedve stranke, tak Kossuth-párt kak i néppárt postavile kandidate. Ablegat je iz Kossuth pártu Papp Béla postal. To je jako razsrdilo néppártu i već je od toga bilo čuti da néppárt iztupi iz koalicije, te bude proti Kossuth-pártu vojuval. Ali na sreću do toga nebuće došlo, jer su se duhi već podurili i stranke niti nemoreju prije širom otići, dok nezvršilu zadaće na koje su se onda zavzele, kada su vladu prek vzele.

Vu Horvatskoj se dalje tiraju nemiri. Vezda se čnje spominanje kaj bude oktobra 10-ga. Popi na prodikalnicah nemiriju naroda, te prokletstvo vićeju proti Magjarskoj. Na sreću Bog neposlušna pesje lajanje. Ali ipak nije već takva buna, kak je od kraja bila. Vezda već i horvatski narod previdi, da je bolje vu miru živeti sa magjari, kak se navek natezati, svaditi. Osobito sa novim banom se počne pomiriti horvatski narod, jer vidi da mirno i pravično vlada. Kak se čujeju glasi, ban bude pri novih izborih sigurno dobil najveću stranku i nije izključivo, da zmed sadašnjih ablegatov njih vno-gu k njemu pristupi.

— KOLENDAR: September 9. Ponedjeljak Gorgonius i Peter od Klav. — 10. Tork Nikola tolentski. — 11. Sreda Jacint mučenik. — 12. Četvrtak Macedonius muč. — 13. Tork, Maurus opat. — 14. Subota, Uzvišenje sv. križa. — 15. Nedelja, Ime Marije. — Evangelium ove nedelje je. K Jezusu su doišli farizeuši. — Prvi fertalj meseca je 15-ga ob 4 vuri 50 miuti vu jutro. — Vreme bude deždjeno.

— **Prošćenje.** Vu Muraszentmártonu su letos romari takaj iz prekmurčanske okolice vu velikem broju došli na prošćenje na veliku mešu. Vu jednom društvu došlo ih je više kak 500 peršou magjarov. Gospodin štrigovski kapelan je magjarom lepo prodeštvo držal od blažene device. Muraszentmarton bil je negda vu velikim glasu za romare. Misli se, da bude opet svoju — znamenitost nazaj zadobil.

— **Odlikovani notarijuš.** Kornfeind Nandor drávavásárhelyski notarijuš je s od Njegovoga Veličanstva za 40 letnu službu vredjenom medalijom odlikovan 3-ga ovoga meseca. Gospodin čakovečki veliki sudec je vu nazocnosti svih notarijušov čakovečkoga kotara prekdal metaliju s lepim govorom, gosponu Kornfeindu, koj je vu penziju odišet. — Mi takaj gratuliramo gosponu Kornfeindu i zelimo mu vu miru još vno-go leta vu zdravlju i veselju preživeti!

Veseli Andraš.

Litriček je moj striček,
A vinček moj mejaš,
Gda žalost mene peče,
Litrek mi onda reče:
Napij se ga Andraš!

Ako bratec k mej dojde
Mu srce žalostno,
Litrek mu natočim,
Da srce mu razmočim,
Onda speva radostno!

Kad zadnja vura dojde,
I smrt mi stisne vrat,
Litrek naj mi sveti,
Da leže bu mi vmreti,
Naj sveti zadnji kral!

Pesma po obedu na gostih.

Slaviček se ženi,
Z bukoviča grada,
Njegva zaručnica,
Slavičica mlada.

Orlin starešina,
Sokol deverina,
Zeba je zebrana,
Gospa podsnehajla.

Mlada lastavička
Bila podeklička,
Zastavnik zebrani,
Bil je pav gizdavi.

Vitezka péršona,
Palčeka gospona,
Njega su postavili,
Svatom za kaprora.

A pisani detelj,
V kuhnju se zaletel.
Gospi sokačići,
Pevca je donesel.

Bela golubica,
Snažna sokačica,
Drva joj prinaša,
Siva jastrebrica.

Kavka doletela,
Mlinčenjaka vzela,
A sternačka zelje
I čurke nadela.

Doletel je krampač,
Prijetel je za tokač,
Donesel muždjara,
Te kukmasti futać.

Hariž viče zdalka,
Gde nam je kosalka,
Pučpulika rekla,
Pri meni je balta.

A grlica siva,
Katane podbriva,
Labud vodu nosi,
Vse po redu vmiva.

Vrana kruha peče,
Sraka ga v peč meče,
Žerjav se tak s vrčom,
Vu pivnicu šeče.

Tko bi se još stvoril,
Kaj bi na stol dvoril:
Štrk je sim tam hodil,
Na to se ponudil.

Štiglec se oglasi:
Tu smo muzikaši,
Vuga kukuvača,
Bajzari kontraši.

Črni kos i štiglec,
Mi bumo predjari,
Ako i škvorc dojde,
Bu nam notu kvaril.

Došel je skorjanec,
On se pustil vtanec,
A za njim vrabica,
Njegva tancarica.

Donesel je zajec,
Sobom deset jajec,
Došla i zajica,
K njemu se prismica.

Kad je došla srna,
Gosle je potrla,
Zatem dojde jelen,
Nazad gosle skelel.

Došel je i kozlek,
Svojom dugom bradom,
Med njimi je delal,
Veliku paradu.

Po svoj hiži tancal,
Zatem na stol skočil,
Pak je svoje pažlel,
V tenfanfejnamoči,

—
Gospon: «Gda mi jenput donesite čizme, koje sam si dal pri vas zadnjokrat napraviti?»

Šoštár: »Onda gda mi one prveše plajtju.»

Gospon je moj dragi, ja tak dugo nemrem čakati.

Gabona árak. — Ciená žitka.

mmázsa	1 m.-cent,	kor. fill.
Buza	pšenica	16 — 19.00
Rozs	Hrż	14 — 15.00
Arpa	Ječmen	14 — 14.00
Zab	Zob	15.50 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	12.20 —
Fehér bab uj	Grah beli	18.00 —
Sárga bab	» žuti	15.20 —
Vegyes bab	» změšan	13.20 —
Kendermag	Konopljeno seme	20.00 —
Lenmag	Len	22.00 —
Tökmag	Koščice	29.00 —
Bükköny	Grahorka	14.00 —

639 sz. 1907.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. járás-bírótság 1907. évi V. 376, 373, és 1907 sp. 156/a számu végzése következtében Fischer Herman budapesti czég javára Rosenfeld Jakab muraszerdahelyi lakos ellen 250 kor. s jár. erejéig 1907. jun. hó 22-én foganatósított kelégítési végreh. utján le foglalt és 3536 kor. becsült 1 vaspénzszekrény, 1 koci, 2 szekér, deszkák és cséplőgépből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. jbi-róság 1907. V. 373, 376, és 323 sz. vég-zése folytán 250 kor. tőkekövetelés, ennek 1907 évi február hó 1 napjától járó 6 ka-matai és eddig összesen 89 kor. 80 fillér-ben bírólagmár megállapított költségek ere-jéig Muraszerdahelyen leendő eszközésére

1907. évi szeptember hó 17 napjának d. e. 10 óraja határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szán-dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-fizetés mellett a legtöbbet ígerőnek becsáron alul is el fognak adatni 548

Kelt Csáktornyán, 1907. évi szept. 3

714 sz. 1907. 549

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a csáktornyai kir. törv-széknél 1907 évi V. 440, 448 és 445 sz. végzés következtében Stadler Károly szombathelyi, D. Weisz és társai és Schreiber Jakab bécsi czég javára Rosenfeld Jakab muraszerdahe-lyi lakos ellen 218 K. 74 f. 55 K. 70 f. és 194 K. 55 f. s jár. erejéig 1907 évi julius hó 25-én foganatósított kielegitési végrehaj-tás utján le ésfoglalt és 3040 kor. be-csült 1 cséplőgép, 1 szekér, 1 koci és desz-kákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. jbi-róság 1907. évi V. 440, 448 és 455/2 sz. végzése folytán 218 kor. 74 f. — 55 K. 70 fill. — 124 K. 55 f. tőkekövetelések és en-nek járulékai erejéig Muraszerdahelyen le-endő eszközésére

1907. évi szeptember hó 17 napjának d. e. 10 óraja határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szán-dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX-t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-fizetés mellett a legtöbbet ígerőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Csáktornyá, 1907. aug. hó 29.

TIRGRAM-POR

az egyedüli szer, mely az összes rovarokat gyor-san és alaposan kipusztítja: üvegben —30, —60, 1. — és 2.— koronáért kapható

TIRGRAM TINKTURA

csakis Poloskák ellen üvegekben —40, —80, 1.20, 2.60 és 5. K. kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festék-kereskedésben, ahol Tirgram-Plakátok ki vannak füg-gesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Kapható: Stráhia Testv. és ifj. Premecz Miklós cégnél.

Az 1904. Szt. Louisi világ-kiallításán „Grand Prix“

Jobban tisztít, mint minden más fémfiszítószer.

Bischitzky Miksáné. Nagykanizsa.

Nagy választék uj és átjatszott zongorák, pianinók, fushar-moniumok és cimbalmokban **Részletfizetésre is!**

Hangszerek bérbe adatnak. 994 11-20

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 66,
Értel. a legutányosabb árak mellett ajánlatok:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgény-cséplőgépek, főher-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, aszénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Pflanz f. gépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, óriómalmok, egytomasz gépek-ekék, 2- és 3-féle elhár, és minden egyéb gazdasági gépek.

Keil-Lakk

legkitünőbb mázoló szer puha padló számára.

Keil-féle viaszkenőcs kémény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 90 fillér.
Keil-féle aranyfénymáz képkereteknek 40 fillér.
Keil-féle szalmakalapfesték minden színben.

536 2—6

Mindenkor kaphatók.

Heinrich Miksa cégnél Csáktornyán, — Horvat A. Varazsdon.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Csáktornyai kir. járásbíró, 1907. évi Sp. II. 323/2 és 325/3 számú végzése következtében Erste zagorianer Kohlen gewerbschaft bécsi cég javára Zsuidarics György drávavásárhelyi lakos ellen 832 és 364 kor. s jár. erejéig fogantatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt, és 1730 kor. becsült 1 szekér, 1 sertésöl, 1 cséplőgép, 1 kukoricakas, 2 ló, 1 koci és 2 tehénből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatlak.

Mely árverésnek a csáktornyai kir. jbi-róság 1907. 476/2 és 483/2 sz. végzése folytán 832 és 364 kor. tőkekövetelés hát-raléka s jár. erejéig Drávavásárhelyen leen-dő eszközésére

1907. évi szeptember hó 10 napjának ó. c. 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szán-

dékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz-fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Csáktornya, 1907. aug. 27. 550

Fáradtság nélkül remek korom-fekete fényt állít elő.

Puhává és tartóssá teszi a bőrt.

Necsak olvasni

hanem megis kell kísérlni **BERGMANN és TÁRSA, Dresden és Tetachen a/E** régen bevált, gyógyító hatású

Steckenpferd lilio-m-tej-szappanát

azelőtt Bergmann-féle lilio-m-tejszappant (jegy: 2 Bergmänner) hogy szeplőkötöl ment, fehér arcibőrt, valamint gyengéd arcszint nyerjünk.

Darabja 80 fillér-ért kapható:

Stráhia TestVérek-nél Csáktornya.

971 48-50

Muraközi borok eladása.

A csáktornyai grófi várpinczéből mintegy **100 hektoliter uradalmi termésű több évfolyamu fehér ó-bor** fog folyó évi

szeptember 18 és 25-én d.e. 9 órakor árverésre

bocsájtatni.

551 1-3

A borvételre vállalkozók az árverésre ezennel meghivatnak.

Uradalmi tisztség.

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI RÉSZV. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen mindengazda
 árjegyzéket

Levélcízm: 872 32-52

„AGRARIA” Budapest, Váci-út 2.

DÁRIUS

Hántoló és hegyező-gép.
 Törvényesen védett (n fekvő szerkezettel, munkahözben szabályozható surlaköpennyel és surla-verőkkel. ✿ ✿

Kérjen árat.

Schvarcz József és Társa
 műszaki iroda és raktár.
Gépszijgyár. Budapest
 V, Váci-körút 26.
 864 31-52

DÁRIUS-nak feltűnő a teljesítőképessége, szerkezeti tökéletessége, olcsósága, könnyű kezelhetősége. Állítható egyetlen kézikerek által. Szállítható azonnal kívánatra négy-heti próbára is.